

Lékařská informatika - Úloha zpracování a analýzy dat

Peter Schmiedt, Eduard Füzesséry

9. novembra 2015

1 Úvod

Cieľom tejto úlohy je spracovanie a analýza dát z testovania účinnosti liečby dvoch rôznych liekov na primárnu chorobu a aký majú na to vplyv vek, BMI, sekundárne choroby, prítomnosť inej medicíny, atď.

Ďalšou úlohou je nájsť zaujímavé fakty a návaznosti medzi veličinami štatistickej významnosti.

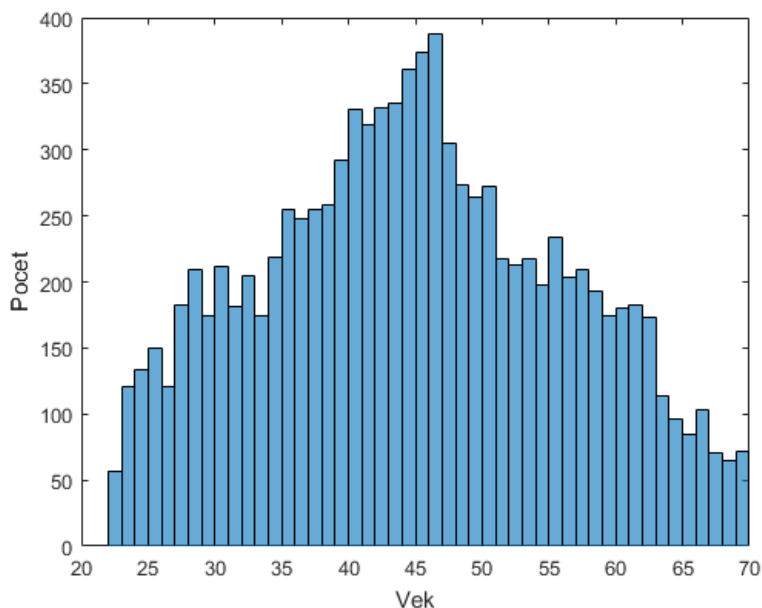
2 Spracovávané Dáta

Budeme spracovávať štatistické dáta pacientov, ktorý užívali dva rôzne lieky (nikdy nie naraz) proti primárnej chorobe. Máme k dispozícii dáta o vzorke 10 000 pacientov.

K dispozícii máme, aký liek bol podávaný pacientovi a aký účinok to malo na jeho primárne ochorenie. Ďalej máme k dispozícii základné fyzické proporcie pacienta ako: vek, index telesnej hmotnosti a priemerný krvný tlak. Je nám známa taktiež anamnéza pacienta (výskyt sekundárnych chorôb pred a po liečbe a iná nešpecifikovaná medikácia).

2.1 Vekové spektrum

Máme k dispozícii dáta pacientov so širokým vekovým spektrom, ktoré môžeme vidieť v histograme 1. Histogram udáva absolútny počet pacientov v jednotlivých vekových kategóriách. Pomocou t-testu sme si overili normálne rozdelenie týchto veličín na hladine štatistickej významnosti (0.05). V tabuľke 1 je rozdelenie pacientov do vekových podskupín.

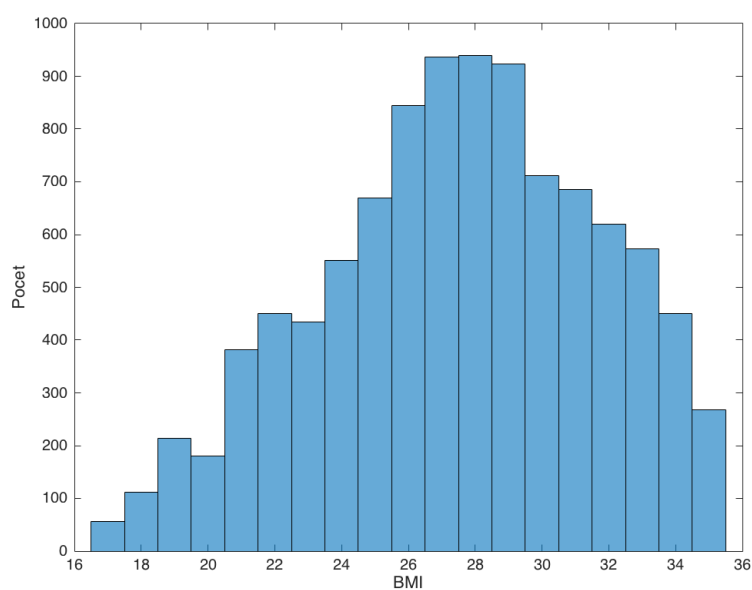
Obr. 1: Histogram Vekov

Vek	<30	30-39	40-49	50-59	60<
Počet Pacientov	1148	2299	3283	2130	1140

Tabuľka 1: Vek pacientov

2.2 BMI spektrum

BMI (ang. Body Mass Index) je index telesnej hmotnosti. Je to pomer medzi aktuálnou váhou a výškou². V histograme 2 je rozloženie BMI pacientov. V tabuľke 1 sú dáta zobrazené v jednotlivých podskupinách. Za pomoci t-testom sme si overili normálne rozdelenie veličín na hladine štatistickej významnosti (0.05).

Obr. 2: Histogram BMI

BMI	Podvýživa	Zdravá Váha	Mierna Nadváha	Obezita
Počet Pacientov	167	2212	4314	3307

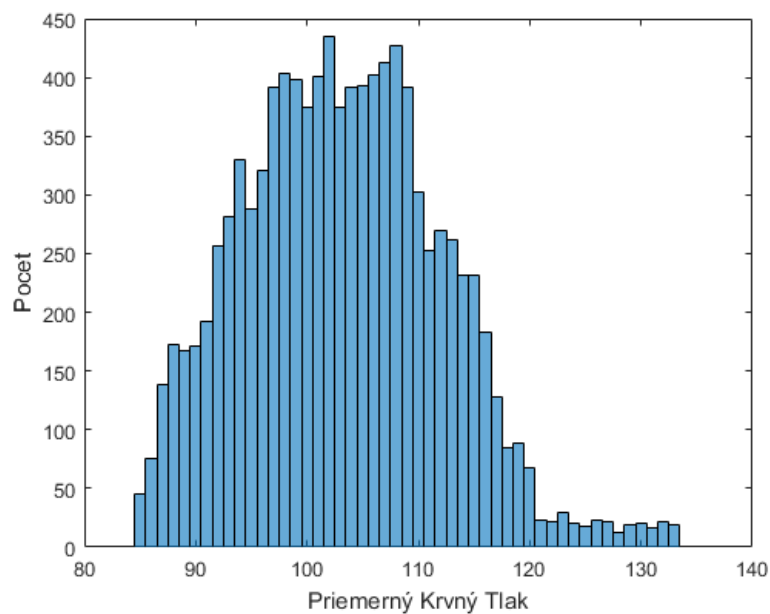
Tabuľka 2: BMI Pacientov

2.3 MAP spektrum

MAP (ang. Mean Arterial Pressure) je priemerný krvný tlak udávaný v mmHg. Rozdelenie medzi pacientami môžeme vidieť v histograme 3 a rozdelenie do podskupín v tabuľke 3.

MAP	<70	70-92	93-105	106-119	120<
Počet Pacientov	0	1218	4785	3665	332

Tabuľka 3: MAP Pacientov

Obr. 3: Histogram MAP

2.4 Lieky a Medikácia

V tabuľke 4 môžeme vidieť počet vyliečených a nevyliečených pacientov (primárna choroba) po podaní lieku 1 a lieku 2.

	Liek 1	Liek 2	Celkom
Vyliečený	1625	3630	5255
Nevyliečený	3837	908	4745
Celkom	5462	4538	10 000

Tabuľka 4: Vyliečený a nevyliečený pacienti s rôznymi liekmi

V tabuľke 5 vidíme účinnosť jednotlivých liekov na našej vzorke. Účinnosť myslíme ako pomer vyliečených k celkovému počtu pacientov liečených daným liekom.

	Liek 1	Liek 2
Účinnosť	29,75%	80%

Tabuľka 5: Účinnosť jednotlivých liekov

V tabuľke 6 pozorujeme pridružené sekundárne choroby pred a po liečbe daným typom lieku. Niektoré dáta sa prekrývajú s tým, že niektorí pacienti môžu mať výskyt prvej a aj výskyt druhej sekundárnej choroby pred a po liečbe.

	1. sek. choroba	2. sek. choroba
Výskyt pred liečbou	4717	6387
Výskyt po liečbe	4505	3888

Tabuľka 6: Výskyt sekundárnych chorôb pred a po liečbe

3 Rozhodovací systém

Prieniky jednotlivých kategórií si budeme značiť systémom ID, kde ID bude 4-ciferné číslo a každá cifra znamená nejakú konkrétnu kategóriu. Prvá cifra udáva vek, druhá cifra udáva MAP, tretia BMI a štvrtá cifra nám udáva prítomnosť inej medicíny počas liečby.

Vek		MAP		BMI		Iná medicína	
1000	<30	100	<70	10	Podvýživa	Prítomná	1
2000	30-39	200	70-92	20	Normál	Neprítomná	0
3000	40-49	300	93-105	30	Nadváha		
4000	50-59	400	106-119	40	Obezita		
5000	60<	500	120<				

Tabuľka 7: Rozhodovací systém

Napríklad: **ID-2321** znamená že ide o pacientov vo veku 30-39 rokov, s MAP v rozsahu 93-105mmHg, BMI normálne a s prítomnosťou inej medicíny.

Podskupiny s počtom pacientov menších ako 25 budeme zanedbávať z dôvodu štatistickej nevýznamnosti.

Tabuľku s výsledkami je možné vidieť v prílohe A.

4 Testovanie jednotlivých liekov

Každá podskupina (so svojím vlastným ID) je testovaná na účinnosť lieku 1 alebo 2. Resp. ktorý liek je účinnejší.

Budeme testovať nasledujúcu hypotézu: “Medzi liekom 1 a 2 nie je žiadny rozdiel účinnosti.” Hypotézu budeme testovať za pomoci štatistického testu dobrej zhody (chí-kvadrát test) [1] [2]. Výsledok týchto testov môžeme vidieť v tabuľke v prílohe A.

V niektorých podskupinách nie je potvrdená účinnosť ani jedného z liekov a to už z dôvodu malej vzorky (menej ako 25 pacientov) alebo z neúčinnosti oboch liekov.

4.1 Vplyv liekov na pridružené choroby

Testovali sme aj vplyv liekov na pridružené sekundárne choroby.

	Liek 1	Liek 2
1. sek. choroba+		
1. sek choroba–		
2. sek choroba+		
2. sek choroba–		

Tabuľka 8: Vplyv liekov na pridružené ochorenia

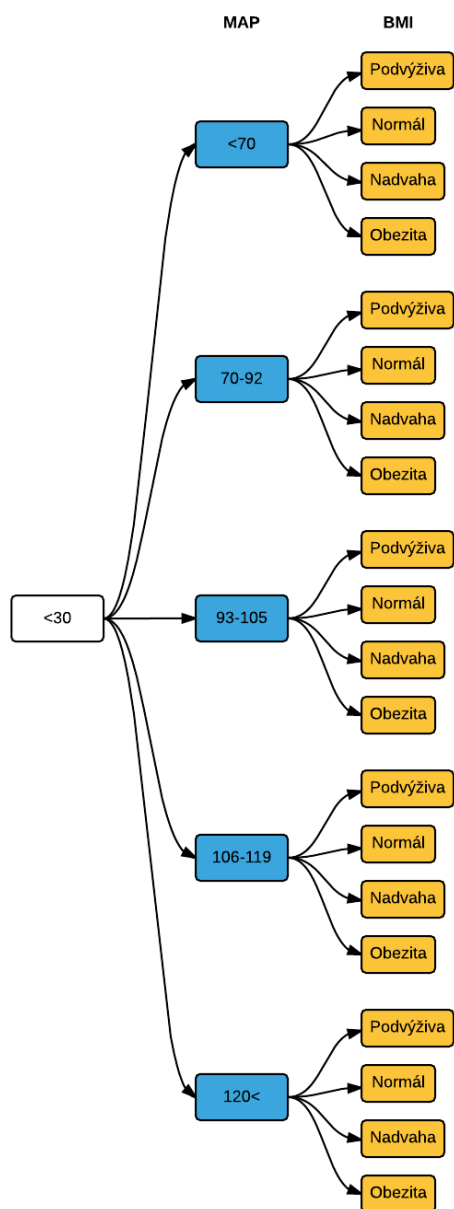
5 Závěr

Literatúra

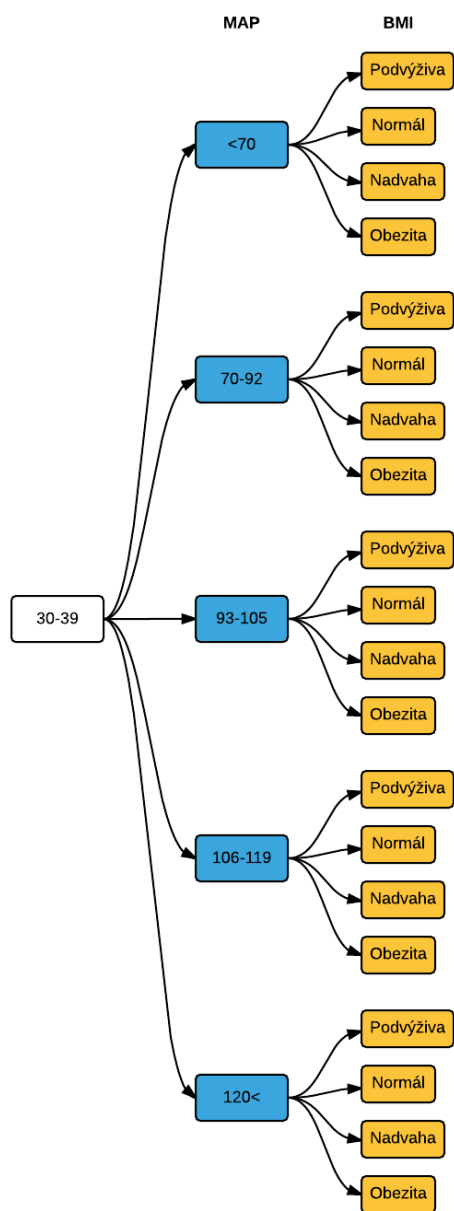
- [1] Wikipedia. Chi-squared test, 2015. [Online; pristupované 6-November-2015].
- [2] Jana Zvárová. *Základy statistiky pro biomedicínské obory*. Karolinum, 2007.

A Tabuľka účinnosti liekov

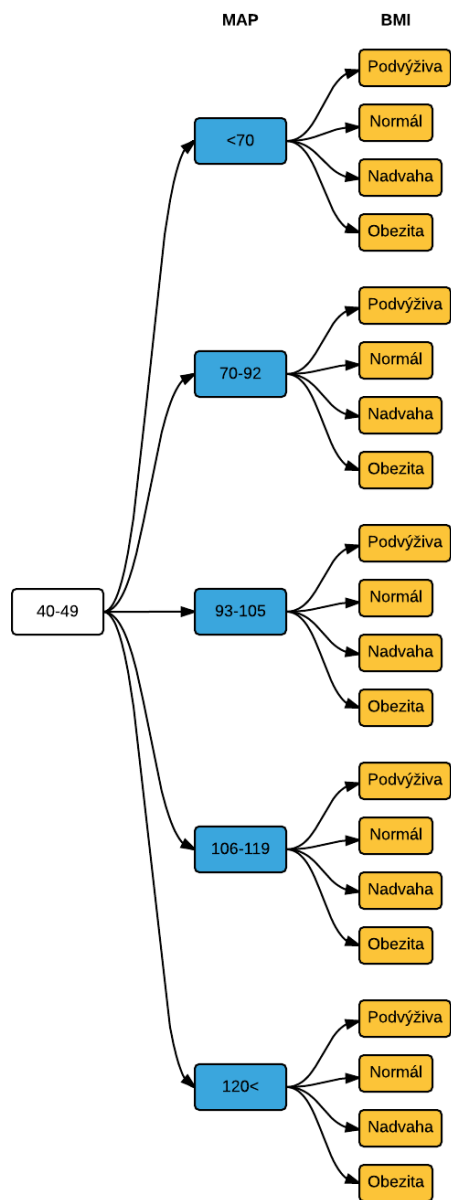
B Rozhodovací strom

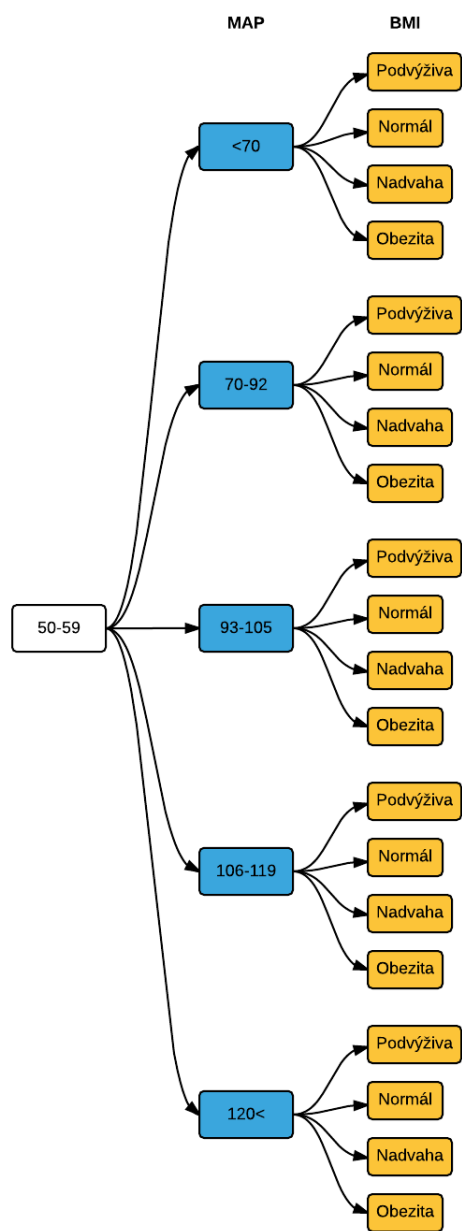
Obr. 4: Rozhodovací strom pre pacientov pod 30 rokov

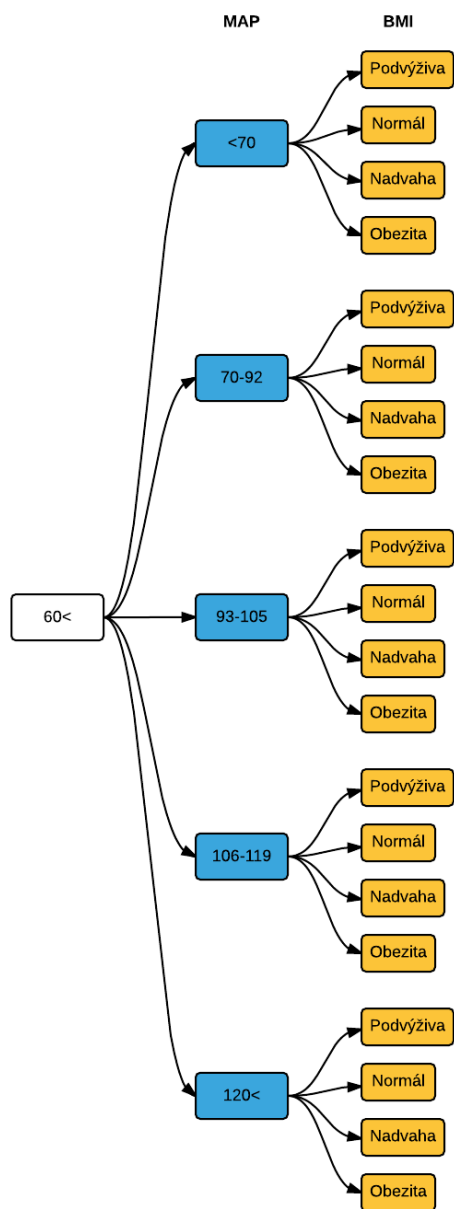
Obr. 5: Rozhodovací strom pre pacientov od 30 do 39 rokov

Obr. 6: Rozhodovací strom pre pacientov od 40 do 49 rokov

Obr. 7: Rozhodovací strom pre pacientov od 50 do 59 rokov

Obr. 8: Rozhodovací strom pre pacientov nad 60 rokov